

Јаков Јукић

Будућност религије*

– Свето у времену
свјетовности –

Прочитао сам скоро све што је Јаков Јукић до сада написао и после свега могу мирне савести да кажем: његове књиге моје дане претварају у благодане! *Религија у модерном историјском друштву, Повратак светога и Будућност религије*, представљају рад социолошке методе у најбољем смислу речи: после њих, не може се јавно говорити о социологији религије, а да се прво не погледа шта у њима пише! Свака је увод у преокрет у начину мишљења у науци о вери и невери, што се види бар из две ствари: а) по томе што се писац клони старих, истрошених и сазнајно неплодних појмова (створених да опишу верску установу) и омогућава свом језику да дође до речи (како би изразио верско искуство); б) не пада му на памет да прави уступке свом времену, владајућем схватању вере и невере и науке о њима.

Ј. Јукић ослушкује различите гласове (у облику различи-

тих теорија о вери и невери) и различите начине говора (строга научни, филозофски, теолошки, поетски), прожимајући их особним верским искуством, те од свега тога склапа мисаоно здања, пред којим сваки духовни човек мора да застане и да се замисли. Искреност и широка култура писале су по овим листовима својим јасним рукописом. Из сваке реченице надахњује вера која себе није издала. Камо среће да и нас има оваквих осуђеника на мишљење. "Уосталом, о идејама се може увијек слободно судити, док би о ближњима требало барем шутјети, ако им већ не можемо опростити што су од нас тако различити" (стр. 258).

У књизи коју од срца препоручам читаоцима показује се и доказује шта се дешава са светим у световном времену, а посебно и тзв. социјалистичким системима, који су се сами од себе распали економски, политички, морално и духовно: сведоци смо стечаја великих обећања марксистичке идеологије! Сада је завладало неко отржењење духа и охлађење заноса: свет дошао до свести о слому велике приче.

Која то идеологија може понети и занети људску гомилу пред чијим очима су срушени сви њени идоли и разоткривени сви трибуни, и у чију ду-

* Матица хрватска, Сплит, 1991, стр. 263.

шу се настанила равнодушност и незнање: ни једне мисли у глави, ниједног осећаја у срцу, само туп поглед ни у шта! Кад се поруше колективни идоли и оголе сви табуи, свако се окреће себи: отуда превласт особног над општим, различитог над истоветним, приватног над јавним. Зар се онда треба чудити помоћи индивидуалне жеље над колективним интересом, самосвести над класном свести, особне вере над црквеном религијом? Наш савременик "жели побјећи од свега осим од самога себе" (стр. 242). Сам себи је храм и молитва.

Завршимо овај приказ само мањим наводом о судбини истине у наше време. "У постмодерном друштву нема више јавно важећих и опће прихваћених истина које би биле неупитно посредоване појединцу. Зато живимо и умиремо сами. Наши су симболични сујави тек мали интимни свјетови, што их свакако ствара сам за себе и за своје потребе. Не постоји дакле опћа истина него једино моја истина. Сватко је потјеран у кут са својим малим дјелом истине. Смисао који се даје животу и смрти не наилази више на једногласни пристанак свију ближњих. Отуд произилази да је прва и најтежа траума модернога човјека баш у том дробљењу и дијељењу

истине, што она нужно одговара успостављању једне опће неистине у друштву. Тако релативност свега носи нужно релативизацију појединца и његове истине" (стр. 220).

Читајте овог умног социолога и надахнутог верника чија патња нема сведока међу људима: Бог је једини сведок!

Ђуро Шушњић